

BIBLIOTEK SENTRALEN

Nasjonal hovedsponsor IFLA 2005 Oslo

Moderniseringsdepartementet
Postboks 8004 Dep
0030 Oslo

MODERNISERINGSDEPARTEMENTET
ARKIVKODE 650
16 MARS 2005
SAKSB. KPA-ANH
SAKSNR. 200404502-42

Oslo 15.mars 2005

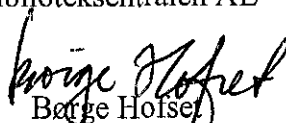
Høringsuttalelse fra Biblioteksentralen AL til forslag til forskrift om unntak fra konkurranseloven for bokomsetning

Biblioteksentralen AL har drøftet forslaget til forskrift etter konkurranseloven § 3 om unntak fra konkurranseloven for bokomsetning.

Vedlagt følger Biblioteksentralens kommentarer til forslaget. Kommentarene er gjennomgått og godkjent av Biblioteksentralens styre i styremøte 22. februar 2005.

Høringsuttalelsen er også sendt som e-post til potstmottak@mod.dep.no.

Med vennlig hilsen
Biblioteksentralen AL

Børge Holset
Adm.direktør

Kommentarer fra Biblioteksentralen AL til forslag til forskrift om unntak fra konkurranseloven for omsetning av bøker

Biblioteksentralen AL har drøftet forslaget til forskrift om unntak fra konkurranseloven for omsetning av bøker, senest på styremøte den 22.02.2005.

Generelle kommentarer

Biblioteksentralen AL mener at forslaget til forskrift innebærer en fortsatt betydelig konkurransevridning mellom ulike aktører i bokbransjen og at forslaget således er i strid med bestemmelsene i konkurranseloven. Biblioteksentralen mener derfor på prinsipielt grunnlag at det ut fra en samlet vurdering ville være riktigere å innføre fri pris på bøker uten særordninger som kan bidra til konkurransevridning mellom ulike aktører i markedet.

Utover dette har Biblioteksentralen følgende kommentarer til forslaget:

§ 1 Virkeområde

Ingen kommentarer.

§ 2 Definisjoner

Ingen kommentarer.

§ 3 Fast utsalgspris på bøker

I annet ledd er fastprisperioden for bøker fastsatt til utgivelsesåret for en bok og fram til 31.mars året etter. Fastprisperioden kan likevel ikke være lengre enn 9 måneder. Leverandørene skal ved levering opplyse sine forhandlere om når fastprisperioden for en utgivelse opphører. Med bestemmelsen om at fastprisperioden uansett ikke kan være lenger enn 9 måneder, er Biblioteksentralen AL bekymret for at det kan oppstå ulike administrative og kostnadskrevende problemer. Vi er usikre på om alle leverandører har etablert systemer og rutiner for å håndtere en flytende fastprisperiode. Konsekvensen kan lett bli uoversiktlig og manglende informasjon om når fastprisperioden for de enkelte titler utløper. Uoversiktligheten kan dermed påføre både leverandører og forhandlere mye administrativt merarbeid og ekstra kostnader. Usikkerhet og mangel på informasjon kan også medføre forvirring i markedet.

Biblioteksentralen AL foreslår følgelig at fastprisperioden fastsettes enkelt til utgivelsesåret og fram til og med 31.mars året etter.

§ 4 Fellesnedsettelse

Ingen kommentarer.

§ 5 Litteraturabonnement

Forslaget fra DnF og DnB til bokavtale foreslår en rekke litteraturabonnementer. Forslaget til forskrifter følger opp bokavtalesforslaget og tillater at avtaler om slike abonnementsordninger inngås.

Ordninger med litteraturabonnementer har eksistert i Norge i mange år. Gjennom ordningene har bokhandlerne hatt anledning til å abonnere på litteratur til faste rabattsatser. Rabattsatsene har vært 70 %.

Begrunnelsen for abonnementsordningene har vært ønsket om å etablere en effektiv distribusjon av ny litteratur til hele Norge og gjøre alle nye bøker tilgjengelige for publikum over hele landet. Abonnementsordningene representerer imidlertid en vesentlig konkurransebegrensning. Dette slår også Konkurransetilsynet fast i sitt høringsnotat.

Konkurransetilsynet tillater likevel fortsatt ordninger med litteraturabonnement i forslaget til forskrifter, og begrunner sitt standpunkt med at ordningen vil sikre tilgang av bøker i markedet samtidig som forbrukerne sikres en del av fordelene som oppnås ved avtalen.

Biblioteksentralen AL ser klart at abonnementsordninger kan bidra til den tiltenkte effekten. Biblioteksentralen AL er derfor ikke uenig i begrunnelsen for å tillate slike ordninger.

I praksis har imidlertid ordningene fungert annerledes. Det har i alle år vært en kjent sak i bokbransjen at bokhandlerne bare i begrenset omfang har fulgt opp gjenkjøpsforpliktelsene som har vært knyttet til abonnementene. Det er på samme måten en kjent sak at bokhandlerne ofte tilbyr disse bøkene til det lokale biblioteket. Forbrukerne har således bare i begrenset grad hatt nytte av fordelene. Dette er i strid med begrunnelsen for ordningen.

Biblioteksentralen AL har biblioteker som sine hovedkunder. Gjennom vedtektene som våre hovedeiere (kommunene) har pålagt oss å drive etter, skal Biblioteksentralen i tillegg yte en rekke andre tjenester til bibliotekene. Samtidig konkurrerer Biblioteksentralen med bokhandlerne om leveranser av bøker til bibliotekene. Hver bokhandel i landet kan gjennom ordningen abonnere på nye bøker til en fast rabatt på 70 % og tilby bøkene til det lokale biblioteket. Biblioteksentralen AL må kjøpe sine bøker til ordinære forhandlerrabatter og kan således ikke tilby bøkene til bibliotekene med samme fortjeneste som den lokale bokhandleren.

Biblioteksentralen AL ser at begrunnelsen for ordningen med litteraturabonnementer har vært å sikre spredning av litteratur til et stort publikum. Begrunnelsen er positiv. Men litteraturen som blir innkjøpt gjennom ordningen, kommer i praksis forbrukerne til gode i begrenset grad. Ordningen med litteraturabonnementer representerer derfor en betydelig konkurransevidning og er således klart i strid med konkurranseloven.

Biblioteksentralen AL foreslår derfor at det vurderes nærmere om ordningen med litteraturabonnementer fungerer i samsvar med intensjonen, før ordningen tillates.

§ 6 Skaffe- og leveringsplikt

Ingen kommentarer.

§ 7 Frakt- og leveringsbetingelser

Forslaget til forskrifter sier at leverandører og forhandlere kan avtale standardbetingelser for frakt og levering av bøker.

Konkurransetilsynet slår i sitt høringsnotat fast at avtaler om pris på frakt er i strid med konkurranseloven. Samtidig sier Konkurransetilsynet i høringsnotatet at hovedformålet med felles frakt- og leveringsbetingelser synes å være at det skapes mest mulig like vilkår for bokhandlerne uavhengig av geografisk plassering. Felles frakt- og leveringsbetingelser tillates følgelig i forslaget til forskrifter ut fra begrunnelsen om at det dreier seg om distriktpolitiske hensyn.

Biblioteksentralen AL forstår begrunnelsen og ser også at like frakt- og leveringsbetingelser kan bidra til å sikre et utbredt nett av bokhandlere.

Ordningen med faste frakt- og leveringsbetingelser medfører imidlertid samtidig en betydelig vridning av konkurransen mellom ulike forhandlere. Ordningen med faste frakt- og leveringsbetingelser har fungert slik at frakt- og leveringskostnadene for bøker har vært innbakt i den faste bokprisen. Bokprisene har dermed blitt høyere enn de ellers ville ha vært. Flere forhandlere i Norge selger bøker via postordre. Det gjelder bl.a. Biblioteksentralen AL og nettbokhandlere. Disse forhandlerne får bøkene levert sine lager, for deretter å betale for frakt og andre leveringskostnader ut til sine kunder og sluttbrukere. Bokhandlerne på sin side får bøkene gratis til sine lokaler. Forhandlere som driver postordre betaler i praksis først en del av frakt- og leveringskostnadene for sine konkurrenter (de lokale bokhandlere) siden frakt- og leveringskostnadene er innbakt i prisen de betaler for bøker. Deretter må de betale på nytt for frakt og andre leveringskostnader ut til sine kunder.

Biblioteksentralen AL konkurrerer med lokale bokhandlere om leveranser til bibliotekene. Biblioteksentralen AL må betale bøkene med priser der fraktkostnader er innbakt i prisene. Bokhandlerne får bøkene tilsendt fraktfritt og kan dermed levere bøkene til sitt lokale bibliotek uten ytterligere kostnader. Biblioteksentralen AL får bøkene levert sitt lager i Oslo og må deretter betale frakt for forsendelsene fram til bibliotekene. Årlig har Biblioteksentralen betydelige fraktkostnader som de konkurrerende bokhandlerne ikke har.

Biblioteksentralen AL foreslår at § 7 i forskriftene endres som følger:

Leverandørene har ikke anledning til å kalkulere inn frakt og andre leveringskostnader i prisen på bøkene. Slike kostnader skal spesifiseres og faktureres separat. Forhandlere har likevel gjennom foreninger eller andre sammenslutninger anledning til å inngå avtale med en eller flere leverandører om felles frakt- og leveringsbetingelser seg i mellom. De felles utjevnedede frakt- og leveringskostnadene skal ikke kalkuleres inn i bokprisen, men spesifiseres og faktureres separat.

En endring av § 7 som skissert ovenfor, åpner for at for eksempel Den norske Bokhandlerforening kan inngå avtale om felles frakt- og leveringsbetingelser for alle eller

grupper av sine medlemsbedrifter. Dermed ivaretas en utjevning som sikrer lik fraktpris til de bokhandlerne som inngår i ordningen. Dermed bidrar slike avtaler til å opprettholde de distriktpolitiske målsetningene. Samtidig blir bestemmelsene mindre i strid med konkurranseloven ved at bedrifter som ikke er med i slike sammenslutninger, slipper å subsidiere frakten til sine konkurrenter gjennom bokprisen.

§ 8 Regulering av bokklubbers vervekampanjer

Ingen kommentarer.

§ 9 Standardkontrakter

Ingen kommentarer.

§ 10 Ikrafttredelse og varighet

Ingen kommentarer.